

Motion till riksdagen 2022/23:1314

av **Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S)**

En grön investeringsbank

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en utredning om hur statliga finansiella instrument och kompetenser skulle kunna utvecklas och samlas i en grön investeringsbank för att stärka finansieringsmöjligheterna för omställningen av etablerad industri, investeringar i ny teknologi, stora infrastrukturprojekt samt hushållens omställning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

För att nå klimatmålen kommer det att krävas omfattande investeringar i bland annat infrastruktur, industrins omställning och ny teknologi. Klimatpolitiska rådet är tydligt med att investeringstakten måste öka. Fler gröna investeringar måste påskyndas och en stor potential finns i att utveckla statliga aktörer likt Europeiska investeringsbanken, Nordiska investeringsbanken, Almi Företagspartner, Svensk Exportkredit och det nya systemet med gröna kreditgarantier via Riksgälden och Exportkreditnämnden.

Utredningen Finansiering av näringslivets gröna omställning fick i maj 2022 i uppdrag att kartlägga behoven och föreslå lämpliga åtgärder inom finansmarknadsområdet, med målsättningen att göra det enklare och mer attraktivt att investera i grön omställning. Utredningen överlämnades till regeringen i augusti 2022 med följande observationer och rekommendationer: Finansieringsmöjligheterna behöver stärkas för omställningen av etablerad industri, investeringar i ny teknologi samt stora infrastrukturprojekt. Statens riskdelning mot finansmarknaden måste öka genom att tillgodose mer uthålligt och flexibelt kapital genom både krediter, lån och riskkapital. Det statliga främjandet omfattar många olika aktörer och finansieringskällor, och kompetensen om klimatnytta och projektfinansiering bland myndigheter och statliga bolag måste samlas för att stärka kapaciteten att bedöma nya affärsmodeller och teknik och kunna ställa ut finansiering till lämpliga gröna investeringar. Hur det ska ske behöver utredas vidare.

Flera länder har etablerat statliga investeringsbanker för att öka investeringstakten såsom Tyskland (Kreditanstalt für Wiederaufbau, KfW), Nederländerna (Nederlandse Waterschapsbank, NBW), Storbritannien (UK Infrastructure Bank) och Skottland (The Scottish National Investment Bank). EU har placerat de offentliga investeringsbankerna European Investment Bank (EIB) och European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) och investeringskapital i hjärtat av i sin nya industristrategi och uppmanar EU-länder att etablera nationella finansieringsinstrument för att komplettera Europeiska investeringsbanken. Det nationella initiativet Fossilfritt Sverige, som samordnar näringslivets färdplaner för fossilfrihet, har också i sin finansieringsstrategi slagit fast att ett prioriterat förslag är att Svensk Exportkredit ska utvecklas till en grön investeringsbank med kompetens att bedöma nya gröna innovativa projekt och en utökad låneram.

En samlad statlig aktör, i form av till exempel en grön investeringsbank, skulle vara önskvärt även i Sverige baserat på observationerna och förslagen från utredningen Finansiering av näringslivets gröna omställning. En svensk grön investeringsbank som samlar flera kompletterande finansiella instrument, kompetenser om ny teknik och projektfinansiering, samt kompetens om svenska företag och den svenska marknaden skulle både kunna mobilisera mer kapital från den privata finansmarknaden och öka Europeiska investeringsbankens investeringskvot i Sverige. Det är en nödvändig och effektiviserande finansmarknadspolitisk åtgärd för att öka investeringarna i den gröna omställningen, skapa fler gröna jobb i Sverige och nå Sveriges och EU:s klimatmål.

Hur en grön investeringsbank skulle utformas bör därför utredas i närmare detalj. Riksdagen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att utreda hur en svensk grön investeringsbank ska organiseras och etableras. I uppdraget bör det bland annat ingå att:

- Analysera och ta ställning till vilka finansiella instrument som idag finns utspridda på olika aktörer som skulle kunna samlas i en investeringsbank för att stärka finansieringsmöjligheterna för omställningen av etablerad industri, investeringar i ny teknologi, stora infrastrukturprojekt, samt hushållens omställning;
- Analysera och ta ställning till vilka kompetenser om klimatnytta och projektfinansiering som idag är utspridda på flera myndigheter och statliga bolag som bör samlas i en investeringsbank för att stärka kapaciteten att bedöma nya hållbara affärsmodeller, projektfinansiering och innovativ teknik;
- Bedöma om Svensk Exportkredit skulle kunna utvecklas till en grön investeringsbank;
- Föreslå ägardirektiv samt uppskatta vilka budgetanslag som skulle behövas för att en investeringsbank på ett ändamålsenligt sätt ska kunna öka statens riskdelning mot finansmarknaden genom att tillgodose mer uthålligt och flexibelt kapital;
- Kartlägga internationella erfarenheter av statliga investeringsbanker med särskilt fokus på effekten på statens strategiska samordning och styrning av klimatomställningen.

Mathias Tegnér (S)

Markus Kallifatides (S)